

**Opvoedadvies
door
jongeren**

Doelstelling

Wij hebben onderzocht hoe jongeren zelf willen worden opgevoed: wat vinden zij?

Uitvoering

Tijdens het vrijwilligerskamp van jongerencentrum de SJeM hebben we een gesprek gevoerd met 19 jongeren over hoe zij zelf vinden dat zij moeten worden opgevoed. We hebben ze de opdracht gegeven om in groepjes na te denken over een aantal thema's. Een voorbeeld hiervan is of ouders zich mogen bemoeien met de partnerkeuze van hun kind. Denk aan een 'fout' vriendje. Zij zijn aan de slag gegaan met de thema's aan de hand van een aantal vragen om ze op weg te helpen. Vervolgens hebben ze het resultaat van hun beraadslagingen aan elkaar gepresenteerd. Naast het presenteren van hun bevindingen hebben ze de opdracht gekregen op uit hun discussie één centrale vraag te formuleren. Na het luisteren en bekijken van de presentaties zijn we de discussie aangegaan betreffende de centrale vragen die ze zelf bedacht hadden. Dit algemene gesprek zijn we aangegaan met de volgende vraag in het achterhoofd: Hoe zouden jongeren invloed kunnen hebben op hun opvoeding? Oftewel: Hoe vind ik dat ik opgevoed zou moeten worden?

Er zijn veel ervaringen met elkaar gedeeld, maar er zijn vier onderwerpen wat betreft opvoeding naar voren gekomen. Deze vijf onderwerpen zijn: communicatie, grenzen, sancties, bemoeienis van ouders in relatie tot leeftijd en als laatste hoe en wie adviseer je.

Communicatie en feedback

In de discussie kwam duidelijk naar voren dat de jongeren het belangrijk vinden dat ouders binnen het gezin een sfeer van open communicatie creëren. Het is volgens hen van belang dat een kind het gevoel heeft dat alles bespreekbaar is zonder een directe sanctie als gevolg. Ouders zouden dus niet direct iets moeten verbieden of afkeuren, maar vragen waarom het kind bv. kiest voor een bepaald vriendje. Een van de onderwerpen had betrekking op de situatie waarin een ouder een nieuwe partner krijgt. Vooral hierbij werd duidelijk dat communicatie cruciaal is. Een kind kan een nieuwe partner van de ouder als een bedreiging of als een indringer ervaren. Het is hierbij van belang dat de ouder ook naar de wensen van het kind blijft luisteren. Toch waren de meesten het er ook over eens dat kinderen het geluk van ouders niet in de weg mogen staan. De oplossing om beide partijen gelukkig te houden, is volgens de jongeren, een open communicatie.

Grenzen

De jongeren waren het snel eens over het feit dat alles verbieden averechts werkt. Juist dan worden jongeren in de puberteit geprikkeld om de grenzen toch over te gaan. De jongeren ervaren dat hun ouders vrij angstig zijn omdat ze niet precies weten wat hun kinderen doen in hun vrije tijd. Er wordt dan vaak het volgende argument gebruikt door de ouders: "Vroeger moest ik al om één uur thuis zijn, hoor!" De jongeren zouden graag een manier willen vinden om de ouders meer naar 'het nu' te kunnen halen. Er werd voorgesteld om je ouders kort te laten zien waar je, na schooltijd bijvoorbeeld, uithangt. Hierover waren de meningen verdeeld. Waar ze het wel over eens waren is dat ouders hun eigen normen en waarden (en daarmee ook hun eigen ervaringen) op hun kind projecteren. Deze normen en waarden hebben in deze tijd echter een andere inhoud gekregen, iets waar ouders zich niet altijd van bewust zijn. Het is voor jongeren ook moeilijk om op zo'n moment serieus genomen te worden. Ouders

kunnen natuurlijk denken dat dit als smoes wordt gebruikt om iets voor elkaar te krijgen. Bij dit soort onenigheden speelt vertrouwen een grote rol. De jongeren vinden een goede vertrouwensband met een of beide ouders erg belangrijk, maar beseffen zich ook dat vertrouwen gevaarlijk kan zijn. Het wordt lastig wanneer ouders blind vertrouwen op hun kind. Een kind kan hier misbruik van maken. Het is volgens de jongeren van belang dat het gesprek tussen ouders en kind open blijft en dat de ouders zich op die manier bemoeien met de activiteiten van het kind. Betrokken zijn, maar niet verbieden.

Sancties: wat werkt?

In het gesprek kwam duidelijk naar voren dat beloningen beter werken dan sancties. Wat goede beloningen zijn is persoonsafhankelijk. Toch vinden zij straffen soms gepast. De jongeren geven dan aan dat huisarrest als erg vervelend wordt ervaren. Blijken van teleurstelling en andere emotionele chantage geven jongeren ook het gevoel dat ze fout zitten. Ook het ontnemen van voor het kind belangrijke voorwerpen of voorzieningen zoals telefoon, internet en zakgeld maken de nodige indruk.

Bemoeienis in relatie tot leeftijd

Verrassend genoeg willen kinderen en jongeren graag opgevoed worden. Zij zien in dat het noodzakelijk is dat ouders zich met hen bezig houden. Logischerwijs dient deze bemoeienis wel af te nemen naarmate het kind ouder wordt. Tijdens de discussie presenteerde een aantal jongeren een vrijheidsbalk waarop van 0 tot 100 procent kon worden aangegeven in hoeverre de ouders zich bemoeide met bijvoorbeeld het uiterlijk van hun kind of de omgang met andere jongeren. Opvallend hierbij was dat 90 procent van de jongeren aangaf tussen 80 en 100 procent vrijheid te ervaren. In de discussie kwam naar voren dat zij dit zelf wel erg veel vrijheid vonden. Ze denken dat het juist beter is om een kind minder vrijheid te geven, omdat deze vrijheid ook een gebrek aan duidelijkheid en veiligheid inhoudt. Soms werd bijna jaloers gekeken naar de personen die aangaven onder de 50 procent te scoren.

Ieder was het er over eens, dat kinderen in de basisschoolleeftijd eigenlijk verboden moet worden om te experimenteren met bijvoorbeeld seks, wiet en alcohol. Ook was men het er over eens dat dit wel de leeftijd is waarop kinderen dienen te worden voorgelicht, over al deze onderwerpen. In de leeftijd 12-15 jaar realiseerde de groep zich dat jongeren met al deze zaken in aanraking gaan komen, maar dat het voor henzelf erg moeilijk is om hierin de juiste keuzes te maken. Hier ligt dus een rol voor ouders, maar ook voor de gehele leefomgeving van het kind. Ouders krijgen minder grip op hun kinderen, dus moet de opvoeding en het toezicht deels worden overgenomen door oudere broers en zussen en anderen in hun leefomgeving, die meer ervaring hebben met de uitdagingen van het leven. Ook hier komt het belang van de open communicatie weer naar voren. Wanneer ouders zich weer tevél bemoeien zijn jongeren geneigd om te liegen. Dit staat een open communicatie natuurlijk enorm in de weg.

Jongeren die ouder zijn dan 16 moeten eigenlijk gaan leren zichzelf op te voeden, op zichzelf leren reflecteren. Hierbij is het van belang dat ouders zaken bespreekbaar maken, maar niet ingrijpen. Ze vinden dat ze van hun eigen fouten moeten kunnen leren. Ouders zullen moeten toestaan dat hun kind experimenteelgedrag vertoont. Ouders moeten zich hierbij beseffen dat hun eigen gedrag sowieso maatgevend is voor het gedrag van hun kinderen, ook op deze gebieden.

Het gedrag op de rand van het toelaatbare hoort bij het ontwikkelen van hun eigen identiteit.

Hoe en wie adviseer je?

Relevantie opvoedingsondersteuning

Leeftijd fase	Ouders	Jongeren
0-16	+ (hoe voed ik mijn kinderen op)	-
16-26	+(in hoeverre voed ik mijn kinderen niet meer op)	+ (hoe voed ik mezelf op)
26+	-	+ (hoe voed ik mijn kinderen op)

We onderscheiden drie vormen van opvoedingsondersteuning:

- Aan ouders met kinderen in de leeftijd 0-16
- Aan ouders met kinderen in de leeftijd 16-26
- Aan jongeren in de leeftijd 16-26

Je ziet in de tabel dat er geen onderscheid is tussen ouders met kinderen van 0-16 en jongeren van 26+, omdat deze jongeren dan zelf ouders worden. De cirkel is dan rond. De volgende adviezen zijn het resultaat van het themagesprek met de jongeren.

0-16: Advies aan ouders:

- Duidelijk en consequent (ouders op een lijn)
- Leg uit waarom je bepaalde kaders stelt
- Geef kinderen niet teveel vrijheid
- Geef kinderen voldoende aandacht, maak tijd voor je kinderen
- Zorg dat kinderen geïnformeerd zijn over heikele onderwerpen, voordat deze relevant worden (bv. seks, alcohol en drugs)
- Als je kind zorgwekkend gedrag vertoont wees dan niet bang om hulp te vragen
- Zorg dat kinderen open en onbevooroordeeld leren kijken naar mensen en onderwerpen, die buiten de belevingswereld van hen of hun ouders vallen, breng ze hiermee in contact
- Zorg voor een open sfeer thuis, waarin kinderen het gevoel hebben dat alles bespreekbaar is
- Formaliseer het overleg binnen het gezin, in de vorm van een huisvergadering op een vaste tijd in de week. Bewaar discussiepunten voor dit tijdstip, dan blijft het gezellig in huis

16-26: Advies aan ouders:

- Oordeel niet te snel, wees onbevooroordeeld ten opzichte van zaken die buiten je belevingswereld vallen, maak dingen bespreekbaar
- Geef jongeren de ruimte om hun eigen fouten te maken
- Vertrouw op de opvoeding die je gegeven hebt, dat je kinderen uiteindelijk de juiste keuzes maken
- Zorg dat jongeren het gevoel hebben dat je er uiteindelijk altijd voor ze bent, ongeacht wat er gebeurt, maar wees ook niet bang om hulp in te schakelen als daarvoor aanleiding is
- Geef jongeren positieve aandacht en feedback
- Sta open voor kritiek op je opvoeding vanuit je kind
- Radicale ingrepen kunnen contraproductief werken, denk hier dus heel goed over na

16-26: Advies aan jongeren:

- Stel voor jezelf uiterste grenzen, als iets of iemand echt te ver gaat distantieer je dan onmiddellijk
- Begrijp dat jouw ouders er moeite mee hebben jou niet meer als kind te zien
- Bewaak je private space, maar wees niet bang om daarbuiten alles te vertellen
- Hecht waarde aan de mening van oudere broers en zussen of leeftijdgenoten
- Leer reflecteren op jezelf, probeer van buiten af naar jezelf en je gedrag te kijken
- Jouw mening telt, laat jezelf niet opzij zetten
- Accepteer sancties

Aan dit onderzoek werkten de volgende jongeren mee:

Maikel
Ravenn
Denisa
Bas
Hanneke

Noor
Susanne
Frederike
Giel
Frank

Patrick
Jos
Thomas
Tim
Sam

Gert-Jan
Rik
Karin
Nina

Uitvoering en verslaglegging door:
Gert-Jan Schoenmakers, Lex Schinkel en
Nina Pennock t.b.v. CJG gem. Heumen